

pa je skočila s tem-le obrazom na „liberalni tandelmarkt“: „za kancelije pristrojeni slovenski jezik bi izgubil narodni svoj značaj (Volksthümlichkeit) in ne razumel bi ga potem narod slovenski“. — Na te pretveze rečemo le to-le: Čemu tista večna ohola baharija z „višo omiko nemškega jezika“, ker vendar veste, da bi morale nemške kancelije brž zapreti, ako bi morale uradovati vse le v nemškem jeziku! Saj ga ni hujega tatú kakor je v jezikovih zadevah Nemeč. Naj to dokažemo le z nekterimi kancelijskimi besedami, ki jih uradniki vsak dan rabijo za svoje, čeravno so ukradene iz družih jezikov: Journal, Archiv, Expedit, Registratur, Liquidation, Exhibit, Protokoll, Inventar, Rubrik, Videat, Commission, Cession, Recurs, Revers, Clausel, Obligation, Testament, Diät, Act, Offert, Vadium, Termin, Amortisation, Indorsat, Conto corrent, Depositen, Adjutum, Diurnum, Diurnist, Praktikant, Präsidium, Consignation, Controlle, Saldo, Rest, Absolutorium, Actuar, Ingrossist, Duplik, Replik, Pare, Original, Caution, Instanz, Datum, Licitando, Formular, Decret, Bilanz, Summarium, Certificat, Quote, Curatel, Fascikel, Conduite, Tergalnote, Charta bianca, collaudiren, controliren, incontriren, mundiren, legalisiren, fix, intimiren, anticipando, posticipando, appelliren, revidiren, sequestriren, vidiren, intabuliren, instradiren, contumaziren, inrotuliren, censuriren itd. itd. Naj našim kancelijam te besede vzamemo in sto družih in rečemo: „rabite nemške besede“, vprašamo Vas, kako bodo uredovale? Pojte tedaj rakom žvižgat s svojim „höher entwickelten“ jezikom in z njegovo „Volksthümlichkeit“ v uradih. In če na kritično rešeto denemo mnogo nemških kancelijskih besed, kako neumno so skovane, al neumnost je dobila kancelijsko pravico in zdaj se rabijo v „höher entwickeltem“ jeziku. Kaj neki na priliko pomeni kancelijsk „Buchhaltung“, „Buchhalter“? — kaj družega kot „bukve držati“. Tedaj je „Buchhalter“ mož, ki bukve drži — celi dan ali celi teden ali celo leto, in „Buchhaltung“ bi tedaj bila uradnija, kjer vsi „bukve držé“ — za „Brenceljna“ bi bila to kaj dobra podobica. Razložite nam isto tako neumno „Flüssigmachen“ in „Flüssigmachung“ — ali bi ne bile cele povodnje po kancelijah, če bi ves denar bil „flüssig“?! In ali ne zasluži patent na kovanje uradniških besed, kdor je izkopal „Gerichtshof“ in enake?! Nemeč se je te in enacih besed navadil; če tudi so prav neumevne, rabi jih, in ne misli si več na neumevnost njihovo. Ali ne bi bilo mogoče kaj tacega — ravno tako neumnega — skovati tudi jeziku slovenskemu? Menda prav lahko vsaki hip. Zdaj pa le še par besedi o „Tagbl.“ zahtevi, da kancelijski slovenski jezik bi moral prav „volksthümlich“ biti. Dobro! „volksthümlich“, to je, narodu prav lahko umeven naj bode in besede v duhu narodnega jezika narejene, ako jih narod še nima. S tem se pa po gori navedenih dokazih ponašati najmanj more nemški uradni jezik. Če pa mislite, da takrat je kaka postava, kak ukaz, kak razglas v umevnem slovenskem jeziku pisan, kedar postavo, ukaz, razglas vsak Slovenec razume, moramo vam v obraz reči, da sami ne veste, kaj zahtevate, ali pa ste tako hudobni, da od vsacega, tudi priprostega človeka zahtevate, da mora tako učen biti, da vse stvari razume, za ktere gré v kancelijah in ki jih razglašajo kancelije. Če kdo ne razume stvari, kako bode razumel besedo? In v tem tiči ona znana hudobija, s katero nemškutarji sleparijo naše župane in druge ljudi, rekoč: „kaj ne, da ne razumete te nove šprahé?“ — se vé, da ne razumejo tacih besed, ktere zaznamovajo take stvari, ki so jim neznane.

Človek mora stvar razumeti, potem more razumeti še le besedo. Nesite take postave v nemškem jeziku okoli vseh nemškutarjev po Ljubljani, in glavo vam stavimo, da med 100 jih 10 ni, ki razumejo nemške zakonike. Nevednega kmeta kak širokoustni nemškutar brž oplašči, ker revež misli, da mora vse razumeti, čeravno se ni nič ali celó malo učil.

To v razjasnilo „Tagbl.“ nemškutarjskih zvijač.

— (Gosp. dr. Toman) je za dva dni iz Dunaja prišel v Ljubljano.

— (V čitalnici) je zadnji lepi bal v nedeljo presegel vse prejšnje, včerajšnja „Sokolova“ veselica z maškarado pa je posebno izvrstno pust končala.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Iz Dunaja. Državni zbor je tudi na ples šel pustne dni. Zbornica poslancev je tedaj za te dni odložila obravnavo pridobitvenega davka. Čedalje bolj nam kažejo razprave, da je napak, da se davkovske postave ne rešijo skupno; ugovora, da ta nova postava bode v obče boljše memo stare, zato ne verjamemo, ker zadnji cilj in konec vseh davkovskih postav je tudi ministru Brestelnu ta, da država — kaj več dobí.

— O političnih zadevah ni nič družega novega, kakor to, da voditelja českih Slovanov dr. Rieger in Sladkovsky ne gresta na Dunaj, kamor ju je minister Giskra v razgovor povabil, da bi se ž njima pobogal zaradi sprave s Čehi; zahvalila sta se za povabilo, rekši, da se morejo pogajati le z ministri, ki so prav mirnega duha in ki niso enostranski, in da bi v taki posvèt se morali poklicati tudi Moravani. Kakor „Neue fr. Presse“ — časnik dr. Giskre — piše, se bodo zdaj strune ostro napele zoper trdovratne Čehe, Poljakom pa se dovolilo precej tega, kar zahtevajo, pa tudi nezadovoljnim Slovincem se bode vrgel kos, da se potolažijo, Tirolce pa bodo že spokorile direktne volitve. Tako piše organ dr. Giskre — vprašanje je le veliko: ali ne dela „brez birta rajtenge?“ V Beustovi stari „Pressi“ piše Giskri ves nasprotni veter. — V odboru, ki pretresa resolucijo poljsko, se sama prazna slama mlati; eden družega skušajo za nos voditi. Kmalu se bode videlo, kdo nazadnje ostane na cedilu. — Direktne volitve ministerstvo po sili hoče; al za te se potrebujete dve tretjini glasov v državnem zboru; ali jih dobí ali ne, se še ne vé, kajti očitno je pred svetom, da sedanje ministerstvo stoji na čedalje slabejih nogah. Dokler mnogonarodna Avstrija ne dobí ministrov, katerim je geslo „justitia regnorum fundamentum“, je vsak „ausgleichsverfahren“ jalovo mešetarenje.

Iz Rima. — 17. u. m. se je slovesno odprla razstava umetnih cerkvenih izdelkov v samostanu sv. Marije. Vsi kardinali in škofje kakor tudi mnogo rimske gospôde so bili povabljeni. Ob 1/2 11. uri je prišel papež; kardinal Berardi z razstavnim odsekom ga je vodil po sila prostornih, krasno okinčanih dvoranah, kjer so na ogled stavljene res lepe reči. V dvorani „academia di S. Lucca“ so se sv. oče vsedli na prestol in v dolgem govoru povdarjali, da iz omike narodov izvirajo vede in umetnosti, omika pa se ne more misliti brez vere; vera pa je zmirom ista in se ne preminja po razmerah časa, zato tudi za vero nikdar ne pride 1789. leto. Govor ta je bil sprejet z navdušenim „evviva il Papa Re!“ (živio papež kralj).

Turčija. — Turška vlada je blizu 35.000 vojakov postavila okoli Bosne, Hercegovine, Črnogore in Srbije; zategadel pa se tudi Srbija oborožuje in bode skoro imela do 80.000 vojske svoje na nogah.